

INTELLIGENCE ÎN SECOLUL XXI

RELAȚIA DE COOPERARE ÎN INTELLIGENCE: O TRECERE ÎN REVISTA

Adam D. M. SVENDSEN

Abstract:

This article, through adopting mainly a briefing and review approach, provides several insights into the phenomenon of foreign or international intelligence liaison as it occurs in the early twenty-first century. Building in a "research retrospective" manner on 10 years of research conducted by Adam Svendsen, the article examines how international intelligence liaison can be, first, conceptualised, and then, second, analysed. By way of granting insights into its core characteristics, a multi-level approach towards its evaluation is presented, followed by a systems approach towards its analysis, including referencing system of systems dynamics. Before coming to some overall conclusions, involving examining the question of whether there is an increasingly challenging future for international intelligence liaison, key processes closely associated with international intelligence liaison are detailed, namely discernible regionalisation, globalisation and professionalisation trends.

Keywords: intelligence liaison, international, globalisation of intelligence, information.

Introducere

Menit să adopte o abordare de informare și de revizuire, acest articol oferă o scurtă prezentare a fenomenului general denumit „legătură” (*liaison*) în intelligence de natură externă sau internațională. În principal, acesta se bazează pe diferite cercetări derulate până în prezent asupra legăturii de intelligence, inclusiv pe unele perspective asupra modului în care acest tip de legătură poate fi evaluat în mod eficient¹.

O privire de ansamblu este posibilă. Așa cum am mai susținut: „Termenul de legătură în intelligence este pretențios. Acesta se află într-o relație de sinonimie cu termeni precum „cooperarea în intelligence”

¹ Pentru o viziune de ansamblu, cititorul este îndrumat să parcurgă aparatul bibliografic al prezentului studiu.

„schimbul de informații”, „punerea în comun de informații” „alianță în intelligence”, „colaborare în intelligence”, „intelligence integrat”, „fuziune de informații”, „acces la informații” și „împărtășirea informațiilor”².

Mai mult decât atât, o definiție generală a „legăturii în intelligence”, care prevede cel puțin unele perspective viabile se referă la faptul că este formată din:

*Comunicare, cooperare și legături relevante între o serie de actori, de obicei (dar nu limitându-ne) la nivelul agenției de intelligence oficiale, asupra aspectelor care intră în sfera intelligence-ului – în esență schimbul sau diseminarea informației, în special cu valoare militară și/sau politică, cu relevanță pentru securitatea națională (și implicit globală, via regională). De asemenea, legătura de intelligence include de regulă acțiuni de stat, de obicei cu caracter secret (acoperit și/sau clandestin), [(și frecvent, chiar dacă nu întotdeauna)] activități de stat conduse de instituții specializate de „intelligence” care au rolul de a înțelege sau influența alte entități.*³

Analiza a fost extinsă astfel încât să identifice și să declare legătura în intelligence ca un „instrument de navigare esențial”, ajutând practicienii angajați în elaborarea politicilor de apărare și securitate (inclusiv aplicarea legii) să găsească direcțiile și căile lor în contexte contemporane de risc strategic globalizate (GSR) și în timpul desfășurării diverselor categorii de operațiuni, care sunt adesea multi-funcționale în natura lor (MFOs), extinzându-se uneori pentru a fi „specială” (SpecOps / sos)⁴.

Mai precis, „legătura de intelligence la nivel internațional”, atunci când presupune detalii tehnice mai precise, „este în continuare împărțită în: (a) bilaterală – două părți implicate; (b) trilaterală – trei părți implicate; (c) multilaterală – atunci când patru sau mai multe părți sunt implicate – și (d)

² A.D.M. Svendsen, *Understanding the Globalization of Intelligence* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012), p. 12.

³ „Legătura de intelligence” așa cum este definită în Svendsen, *Understanding the Globalization of Intelligence*, p. 13 – contribuțiile actorilor privați și non-statali sunt incluse în definiția citată mai sus. Pentru utilizarea practică a termenului legătură de intelligence (intelligence liaison), a se vedea A.D.M. Svendsen, „NATO, Libya operations and intelligence co-operation – a step forward?”, *Baltic Security & Defence Review*, 13, 2 (December 2011), pp. 51-68, și „Sharpening SOF tools, their strategic use and direction: Optimising the command of special operations amid wider contemporary defence transformation and military cuts”, *Defence Studies*, 14, 3 (2014), pp. 284-309.

⁴ A.D.M. Svendsen, „Intelligence Liaison: An essential navigation tool”, in J. Schroefl, B.M. Rajaei and D. Muhr (eds), *Hybrid and Cyber War as Consequences of the Asymmetry* (Frankfurt a. M.: Peter Lang International Publishers, 2011).

plurilaterală. Ultima categorie include de asemenea forme integrate de tip bilateral sau multilateral cum ar fi Uniunea Europeană (UE) și SUA (o entitate supranațională și un stat)⁵.

Subliniind importanța sa, fenomenul legăturii în intelligence la nivel internațional a crescut exponențial la începutul secolului al XXI-lea⁶. Urmând îndeaproape evoluția evenimentelor observabile, literatura de specialitate s-a axat pe evaluarea acestui tip de colaborare care a devenit tot mai consistent și divers⁷.

Fără îndoială, literatura de specialitate în domeniu ne permite încercarea de a atribui cooperării diverse cadre teoretice specifice unor evoluții diverse⁸. Această încercare se subsumează unor eforturi de teoretizare a legăturii de intelligence la nivel internațional, care să conducă la o mai bună înțelegere a fenomenului⁹. Astfel, atenția se îndreaptă către aspecte cheie ale cooperării de acest tip.

Principale caracteristici

După cum s-a observat pe parcursul mai multor ani, în mod natural există mai multe modalități prin care fenomenul complex legăturii

⁵ A.D.M. Svendsen, *Understanding the Globalization of Intelligence*, p. 101; J.I. Walsh, *The International Politics of Intelligence Sharing* (New York: Columbia University Press, 2009); R.J. Aldrich, „International Intelligence Co-operation in Practice”, ch.2 of H. Born, I. Leigh and A. Wills (eds), *International Intelligence Co-operation and Accountability* (London: Routledge/Studies in Intelligence Series, 2011).

⁶ A se vedea, de exemplu, cum este explicat în A.D.M. Svendsen, „Connecting intelligence and theory: Intelligence Liaison and International Relations”, *Intelligence and National Security*, 24, 5 (October 2009), pp. 700-729; pentru mai multe detalii despre istoria legăturii de intelligence la nivel internațional și despre modul în care aceasta a fost utilizată în trecut, e.g., A.D.M. Svendsen, *The Professionalization of Intelligence Cooperation: Fashioning Method out of Mayhem* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012), esp. pp. 36-37, and his „1968 – A year to remember” for the study of British Intelligence?”, ch.14 in C.R. Moran and C.J. Murphy (eds), *Intelligence Studies in Britain and the US: Historiography since 1945* (Edinburgh, Scotland: Edinburgh University Press, 2013); A.D.M. Svendsen, „Intelligence Liaison”, *Intelligencer* – Journal of the US Association of Former Intelligence Officers - AFIO (May 2015).

⁷ A se vedea dezbaterile din Svendsen, *The Professionalization of Intelligence Cooperation*, pp. 69-70.

⁸ A se vedea *ibid.*, esp. pp. 74-80.

⁹ A se vedea modul în care este prezentat în câteva dintre sursele citate în cadrul acestui articol; a se vedea de asemenea A.N. Seagle, „Intelligence Sharing Practices Within NATO: An English School Perspective”, *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, 28, 3 (2015); W.R. Curtis, „A Special Relationship”: Bridging the NATO Intelligence Gap”, *MA Thesis* (Monterey, CA: US Naval Postgraduate School – NPS, June 2013).

internaționale în intelligence poate fi conceptualizat și apoi evaluat¹⁰. Aici, în acest scurt articol, în primul rând, este adoptată o „perspectivă pe mai multe niveluri”. Acest lucru este urmat, în al doilea rând, printr-o „abordare sistemică” față de evaluarea sa.

¹⁰ A se vedea J.T. Richelson, „The Calculus of Intelligence Cooperation”, *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, 4, 3 (Fall 1990); J.J. Wirtz, „Constraints on Intelligence Collaboration: The Domestic Dimension”, *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, 6, 1 (1993); H.B. Westerfield (ed.), *Inside CIA's Private World* (New Haven, CT: Yale University Press, 1995) and his „America and the World of Intelligence Liaison”, *Intelligence and National Security*, 11, 3 (July 1996); M.S. Alexander, „Introduction: Knowing your Friends, Assessing your Allies – Perspectives on Intra-Alliance Intelligence”, *Intelligence and National Security*, 13, 1 (Spring 1998); D. Stafford and R. Jeffreys-Jones (eds), *American-British-Canadian Intelligence Relations 1939-2000* (London: Frank Cass, 2000); M.M. Aid and C. Wiebes (eds), *Secrets of Signals Intelligence During the Cold War: From Cold War to Globalization* (London: Routledge, 2001); R.J. Aldrich, „Dangerous Liaisons: Post-September 11 Intelligence Alliances”, *Harvard International Review*, 24, 3 (Fall 2002); C. Clough, „Quid Pro Quo: The Challenges of International Strategic Intelligence Cooperation”, *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, 17, 4 (2004); S. Lander, „International Intelligence Cooperation: An Inside Perspective”, *Cambridge Review of International Affairs*, 17, 3 (October 2004); R.J. Aldrich, „Transatlantic Intelligence and Security Cooperation”, *International Affairs*, 80, 4 (2004); W. Rees and R.J. Aldrich, „Contending cultures of counterterrorism: transatlantic divergence or convergence?”, *International Affairs*, 81, 5 (2005); J.E. Sims, „Foreign Intelligence Liaison: Devils, Deals, and Details”, *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, 19 (Summer 2006); R.D. Steele, „Commentary: Foreign Liaison and Intelligence Reform: Still in Denial”, *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, 20 (2007), pp. 167-174; D.S. Reveron, „Old Allies, New Friends: Intelligence-Sharing in the War on Terror”, *Orbis*, 50, 3 (Summer 2006) and his „Counterterrorism and Intelligence Cooperation”, *Journal of Global Change and Governance*, 1, 3 (Summer 2008); A. Svendsen, „The Globalization of Intelligence Since 9/11: Frameworks and Operational Parameters”, *Cambridge Review of International Affairs*, 21, 1 (March 2008), his, „The Globalization of Intelligence Since 9/11: The Optimization of Intelligence Liaison Arrangements”, *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, 21, 4 (2008), and his „Connecting Intelligence and Theory: Intelligence Liaison and International Relations”; A.D. Clift, „The Evolution of International Collaboration in the Global Intelligence Era”, ch. 13 in L.K. Johnson (ed.), *The Oxford Handbook of National Security Intelligence* (Oxford: Oxford University Press, 2010); E. Aydinli and M. Tuzuner, „Quantifying intelligence cooperation: The United States International Intelligence Behavior (USIIB) dataset”, *Journal of Peace Research*, 48, 5 (September 2011); D. Munton and K. Fredj, „Sharing Secrets: A Game Theoretic Analysis of International Intelligence Cooperation”, *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, 26, 4 (2013); J. McGruddy, „Multilateral Intelligence Collaboration and International Oversight”, *Journal of Strategic Security* (2013); J. van Buuren, „Analysing international intelligence cooperation: institutions or intelligence assemblages?”, ch.7 in I. Duyvesteyn, B. de Jong and J. van Reijn (eds), *The Future of Intelligence: Challenges in the 21st century* (London: Routledge, 2014), and his „From Oversight to Undersight: the Internationalization of Intelligence”, *Security and Human Rights* (2014), pp. 239-252; J.I. Walsh, „Intelligence Sharing”, ch.30 in R. Dover, M. Goodman and C. Hillebrand (eds), *Routledge Companion to Intelligence Studies* (London: Routledge, 2014).

Adoptarea unei perspective pe mai multe niveluri:

Abordări sofisticate cu privire la analiză (căutarea de răspunsuri la întrebarea „ce este?”) și evaluarea (abordări „și ce dacă?”, „de ce?” și „ce înseamnă?”) adoptă în mod frecvent o linie pe „mai multe niveluri”. Aceste eforturi sunt cele mai notabile în domeniul studiilor de război și nu există nicio excepție atunci când se evaluează, de asemenea, legătura în intelligence la nivel internațional¹¹. De exemplu, așa cum sa discutat deja pe larg în altă parte și rezumat aici:

În cadrul relațiilor de legătură în intelligence se discern, dată fiind globalizarea acestui domeniu, opt niveluri de activitate diferite și inter-relaționate. Fiecare dintre acestea oferă mai multe tipuri de insight și pot fi așadar utilizate în scopuri analitice. Nivelurile implicate diferă de la „înalt” și „macro” la „scăzut” și „micro”, acestea cuprind: (i) nivelul ideologic; (ii) nivelul teoretic; (iii) nivelul strategic; (iv) nivelul politicilor publice; (v) nivelul operațional; (vi) nivelul tactic; (vii) nivelul individual (adică „al profesionistului”); și (viii) nivelul personal. Aceste niveluri... ar trebui avute în vedere¹².

O perspectivă pe mai multe niveluri este cu atât mai utilă atunci când analiștii angajați în acest tip de cooperare încearcă să modeleze și să teoretizeze fenomenului. Din punct de vedere valoric, procesul de teoretizare se realizează pentru a asigura, printre altele, îmbunătățirea cunoștințelor și îndrumarea practică, atât a operatorilor, cât și a factorilor de decizie, ceea ce necesită eforturi suplimentare¹³.

Avansarea unei abordări sistemice în vederea evaluării:

Dat fiind caracterul general al legăturii de intelligence la nivel internațional, ceea ce face dificilă o caracterizare simplă, rapidă și ușoară, o evaluare cât mai adecvată necesită o abordare sistematică și sistemică. În particular, acest lucru este recomandat atunci când legătura este privită ca un „ansamblu”, de-o manieră holistică ce corespunde unei evaluări integrate.

Adoptarea unei abordări sistemice este valoroasă. Într-adevăr, așa cum cercetările anterioare au arătat: „Anatomia legăturii în intelligence poate fi

¹¹ A se vedea referințele despre „nivelurile de război” în J. Ångström and J.J. Widén, *Contemporary Military Theory: The Dynamics of War* (London: Routledge, 2015), esp. p. 203, col. 2.

¹² Svendsen, *Understanding the Globalization of Intelligence*, 2012, p. 12.

¹³ A se vedea eforturile ilustrate în Svendsen, *The Professionalization of Intelligence Cooperation*, p. 64; see also R.J. Aldrich, „US-European Intelligence Co-operation on Counter-Terrorism: Low Politics and Compulsion”, *British Journal of Politics and International Relations*, 11, 1 (February 2009).

conceptualizată ca având opt atribute strâns legate între ele, sistemice sau variabile.” Acestea, la rândul lor, sunt enumerate apoi ca fiind compuse din:

1. *factori/influențe interne;*
2. *rațiune;*
3. *tipuri și forme;*
4. *condiții și termeni;*
5. *tendințe;*
6. *funcții;*
7. *factori/influențe externe;*
8. *efecte și rezultate.*

Și, poate, „în mod fundamental, aceste opt atribute sau variabile furnizează criterii utile care pot fi utilizate în analize comparative și testarea teoriei”, inclusiv pentru o mai bună gestionare a gestionării, responsabilizării și supravegherii¹⁴. Pe măsură ce „vârsta sistemelor” globale continuă să se desfășoare în condiții contemporane și pare să continue și în viitor, avansând rapid, aceste atribute sau variabile sistemice (așa cum sunt prezentate mai sus), beneficiază, de asemenea, de explorarea în continuare și apoi valorificarea în detaliu a acestora¹⁵.

Nu în ultimul rând, pentru analistul angajat în acest tip de cooperare internațională, acestea servesc drept „filtre analitice pentru a accepta și, prin limitările și parametrii expuși, respinge cel puțin aspecte ale celorlalte categorii de teorii și abordări consultate. Acest proces de teorie-testare este o modalitate eficientă de a încerca să explice mai bine fenomenul legăturii în intelligence și să răspundă mai bine la întrebarea generală: „*de ce are loc aceasta*”¹⁶. Atât analiza cât mai bună, cât și gestionarea riscurilor sunt luate în considerare.

Mai mult decât atât, dat fiind că legătura de intelligence la nivel internațional nu face obiectul un sistem „unic” în ansamblul său, abordări ce privesc „sisteme de sisteme” (SdS) sau „fедераții de sisteme” au relevanță pentru acest tip de cooperare și pentru activitatea la care aceasta se referă. De exemplu,

¹⁴ Svendsen, *Understanding the Globalization of Intelligence*, p. 99.

¹⁵ A se vedea detalierea din secțiunea 3.0 Unpacking the eight attributes of intelligence liaison: A quick reference” in Svendsen, *Understanding the Globalization of Intelligence*, pp. 100-107.

¹⁶ *Ibid.*, p.100; a se vedea de asemenea Svendsen, „Connecting Intelligence and Theory: Intelligence Liaison and International Relations”, pp. 725-727; J.E. Sims, „A Theory of Intelligence and International Politics”, ch.4 in G.F. Treverton and W. Agrell (eds), *National Intelligence Systems* (Cambridge: Cambridge University Press, 2009); pentru o abordare mai centrată asupra studiilor de caz, a se vedea D. Munton, „Intelligence Cooperation Meets International Studies Theory: Explaining Canadian Operations in Castro’s Cuba”, *Intelligence and National Security*, 24, 1 (February 2009).

acest lucru poate fi demonstrat cel mai clar cu referire la utilizarea în domenii de informații (printre altele) ale: PMESII – politic, militar, economic, social, Informații/Intelligence și componente de infrastructură (așa cum sunt utilizate, de exemplu, în cadrul NATO); PESTLE – politic, economic, social, tehnologic, juridic/legislativ și de mediu (așa cum este folosit în cadrul EUROPOL); STEEP – social, tehnologic, economic, de mediu și politic (la fel de frecvent adoptate în afaceri/societăți comerciale/sectorului privat și în alte contexte de „business intelligence”); HSCB – uman, social, cultural și comportamental; și DIME – diplomatic, de informare, militar și economic (ambele, cel puțin ocazional, bazându-se pe situația din armata SUA)¹⁷. În același timp, multe procese sunt implicate, după cum se arată în secțiunea următoare.

Procese specifice legăturii în intelligence la nivel internațional

Asemănătoare cu o serie de alte fenomene, legătura de intelligence la nivel internațional și „activitatea” asociată (activități, interacțiuni și așa mai departe), este, de asemenea, un fenomen supus multor procese. Din nou, această caracteristică permite o gamă diversă de ghidare și de încadrare, diverse teorii putând fi elaborate pe parcursul evaluării sale, de exemplu, apropiindu-se de „business process management” (BPM)¹⁸. În această secțiune, trei procese majore caracteristice legăturii de intelligence la nivel internațional au fost evidențiate: i) „regionalizare”; ii) „globalizare” și iii) „profesionalizare”.

i) „Regionalizare”:

Atunci când tendințe generale referitoare la legătura de intelligence la nivel internațional sunt deschise pentru evaluare, apar zonele specifice „regionalizării activității de intelligence”. Acest ultim proces este, probabil, cel mai răspândit în special în Europa, cu aspecte similare în curs de dezvoltare în

¹⁷ A.D.M. Svendsen, „Advancing Defence-in-depth”: Intelligence and Systems Dynamics, *Defense & Security Analysis*, 31, 1 (2015), pp. 58-73; A.D.M. Svendsen, „Contemporary intelligence innovation in practice: Enhancing „macro” to „micro” systems thinking via „System of Systems” dynamics”, *Defence Studies*, 15, 2 (2015), pp.105-123; B. Connable, *Military Intelligence Fusion for Complex Operations: A New Paradigm* (Washington, DC: RAND, 2012); A. Dupont and W.J. Reckmeyer, „Australia’s national security priorities: addressing strategic risk in a globalised world”, *Australian Journal of International Affairs*, 66, 1 (2012).

¹⁸ A.D.M. Svendsen cu M. von Rosing, H. von Scheel, A-W. Scheer, et al., „Business Process Trends” chapter in their (eds.), *The Complete Business Process Handbook: Body of Knowledge from Process Modeling to BPM*, Volume 1 (Burlington, MA: Morgan Kaufmann/Elsevier, 2014), from p.187; see also B.S.C. Watters, „The Utility of Social Science and Management Theory on Military Operations: of Portacabins and Polo Fields”, *Defence Studies*, 11, 1 (2011).

alte regiuni, cum ar fi Asia, America Latină și Orientul Mijlociu¹⁹. Se observă că, în Europa, așa cum s-a argumentat:

La începutul secolului 21, am fost martorii unei cooperări în intelligence mult mai semnificative la nivel european... Cooperarea mai amplă s-a focusat în special pe lupta contrateroristă. Aceasta a fost catalizată de atacurile și atrocitățile grave petrecute în această perioadă, intens mediatizate – în special atentatele de la 11 martie 2004 de la Madrid și 7 iulie 2005 de la Londra... Alte elemente care au condus la o cooperare regională în materie de securitate și intelligence mult mai strânsă, precum nevoia de a combate crima organizată transnațională, protecția civilă, managementul crizelor, au constituit de asemenea priorități importante.²⁰

Mai mult, se observă demarcarea unor tendințe regionale:

În Europa se constată dezvoltarea unei rețele și mai complexe format dintr-o serie largă de acorduri internaționale de cooperare în intelligence cu dimensiuni și granițe care se confundă.

¹⁹ Pentru tendințele de „regionalizare a intelligence-ului” identificabile în alte regiuni de pe glob, a se vedea referințele din ASEAN (the Association of South East Asian Nations) în Svendsen, *Understanding the Globalization of Intelligence*, în special p.39, 81 și 93; și P. Chalk, „China, the United States and their future influence on the ASEAN community”, *The Strategist – AUS* (16 March 2015); P. Parameswaran, „Malaysia to Host New Conference to Tackle Islamic State Challenge: ASEAN states and dialogue partners to participate in two-day meeting”, *The Diplomat* (8 October 2015); A. Panda, „India and Pakistan Are Set to Join the Shanghai Cooperation Organization. So What?”, *The Diplomat* (7 July 2015); în Latin America, Z. Shiraz and R.J. Aldrich, „Globalisation and borders”, ch.27 in Dover, Goodman and Hillebrand (eds), *Routledge Companion to Intelligence Studies*, p.270; în the Middle East, A.D.M. Svendsen, „Developing international intelligence liaison against Islamic State: Approaching „one for all and all for one”?”, *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence* (2016).

²⁰ A.D.M. Svendsen, „On a continuum with expansion”? Intelligence co-operation in Europe in the early Twenty-first Century”, ch.8 in C. Kaunert and S. Leonard (eds), *European Security, Terrorism, and Intelligence: Tackling New Security Challenges in Europe* (Basingstoke: Palgrave Macmillan/Palgrave Studies in European Union Politics Series, 2013), p.185; a se vedea sursele citate în ibid., pp. 203-214; de asemenea publicate ca A.D.M. Svendsen, „On a continuum with expansion”? Intelligence cooperation in Europe in the early twenty-first century, *Journal of Contemporary European Research (JCER)*, 7, 4 (December 2011); for other recent treatments of European – related intelligence cooperation, see also R.J. Aldrich, „Intelligence and the European Union”, ch. 44 in E. Jones, A. Menon and S. Weatherill (eds), *The Oxford Handbook of the European Union* (Oxford: Oxford University Press, 2012), from p. 627; B. Fägersten, „European intelligence cooperation”, ch. 8 in Duyvesteyn, De Jong and Van Reijn (eds), *The Future of Intelligence*, his „EU doesn’t need a CIA – but better intelligence would help”, *EurActiv.com* (16 October 2015), and his „Intelligence and decision-making within the Common Foreign and Security Policy”, *European Policy Analysis* (Stockholm: Swedish Institute for European Policy Studies, October 2015).

La nivel colectiv, acestea furnizează o formă de acoperire a intelligence-ului regional, precum și de acoperire în intelligence și securitate, ce rezultă în livrarea și producerea unor efecte și rezultate care, la rândul lor, astăzi, pot fi privite ca general satisfăcătoare. Modul în care aceste acorduri și rețele asociate acestora se întrepătrund și se completează este important, întrucât acestea explică conexiunile, dar și lipsa acestora, aspect în general important pentru opinia publică.

Dacă adoptăm o perspectivă strategică/politică, concluzia este că „rămâne loc pentru ordine”, existând posibilitatea unor activități viitoare pentru dezvoltare în acest sens, după cum au arătat recente atacuri teroriste din Paris de la 13 noiembrie 2015²¹. Atunci când suprapunerile sunt mai bine luate în considerare, tendințele de „regionalizare a activității de intelligence” nu sunt izolate, aceasta extinzându-se în mai multe domenii.

ii) „Globalizare”:

Strâns conectată la fenomenul legăturii de intelligence la nivel internațional, „globalizarea” are mai multe sensuri în acest context. Provocarea analitică este de a acoperi în mod adecvat toate dimensiunile implicate și a delimita în mod adecvat implicațiile lor asociate. În cele din urmă:

Aceasta se manifestă ca un răspuns proactiv la tendința generală, familiară și pe termen lung istoric, accelerată în ultima vreme de: (i) globalizare în sens larg larg (ceea ce în mod normal înțelegem prin „globalizare”...); și (ii) impactul „globalizării asupra domeniului de intelligence” – în special influența aspectelor negative ale globalizării, intervenite după 1989 și Războiul Rece...; (iii) „globalizarea intelligence-ului”, petrecută la începutul secolului 21, după evenimentele de la 11 septembrie 2001.

Mai mult:

Și poate cea mai directă manifestare a „intelligence-ului și globalizării”, și aici includem și cele mai profunde implicații a ceea ce globalizarea implică pentru intelligence, putem spune că globalizarea intelligence-ului survine prin prisma mecanismului de legătură de intelligence amplificată și este facilitată de dezvoltarea ce se înregistrează atât în granițele acestui fenomen, cât și în afara sa. Acest process include factori precum „dinamicile

²¹ Svendsen, „On a continuum with expansion”? Intelligence co-operation in Europe in the early Twenty-first Century”, p. 186; M. Banks, „EU calls for Europe-wide intelligence agency”, *Defense News* (23 November 2015).

intelligence-ului și securității”... precum și schimbările înregistrate dincolo de regionalizarea proceselor de intelligence, inclusiv interdependența față de „glocalizare” [(unde „local” și „global” se conectează într-o fuziune adesea difuză)]...²²

Și, în timp ce în ultimii ani cercetări substanțiale a fost efectuate la nivelul comunităților de informații din Marea Britanie și SUA și cu privire la politicile de securitate din acest spațiu, ceea ce s-a observat nu a fost doar în mare măsură o poveste „anglo-americană”. Alte țări din întreaga lume sunt implicate simultan în acest gen de cooperare.²³

iii) „Profesionalizare”:

Poate cea mai controversată afirmație cu privire la legătura de intelligence la nivel internațional este aceea conform căreia aceasta reprezintă „un proces în curs de profesionalizare în cadrul activității de intelligence”²⁴.

²² Svendsen, *Understanding the Globalization of Intelligence*, p.xxi; a se vedea de asemenea R.J. Aldrich, „Intelligence”, ch. 16 in P.D. Williams (ed.), *Security Studies: An Introduction* (London: Routledge, 2012 [2ed.]), „Global Intelligence Co-operation versus Accountability: New Facets to an Old Problem”, *Intelligence and National Security*, 24, 1 (February 2009), his „Beyond the Vigilant State: Globalisation and Intelligence”, *Review of International Studies*, 35, 4 (October 2009), și „A Profoundly Disruptive Force”: The CIA, Historiography and the Perils of Globalization”, *Intelligence and National Security*, 26, 2 and 3 (2011); pentru mai multe detalii A.D.M. Svendsen, „Special Issue on „The CIA and US Foreign Relations Since 1947: Reforms, Reflections and Reappraisals, Section I: Challenges and Reform”, *H-Diplo/ISSF Roundtable Reviews*, III, 6 (December 2011), esp. pp. 26-36; G. Hastedt, „Book Review: *Understanding the Globalization of Intelligence*, Adam N.[(sic.)] M. Svendsen. Palgrave Macmillan, London, 2012, 238, *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 21, 2 (June 2013), pp. 125-126; Shiraz and Aldrich, „Globalisation and borders”.

²³ Pentru un focus mai accentuat „Anglo-American”, a se vedea R.J. Aldrich, *The Hidden Hand: Britain, America and Cold War Secret Intelligence* (London: John Murray, 2001); A.D.M. Svendsen, *Intelligence Cooperation and the War on Terror: Anglo-American Security Relations after 9/11* (London: Routledge/Studies in Intelligence Series, 2010), and his „Strained” relations? Evaluating contemporary Anglo-American intelligence and security co-operation”, ch.8 in S. Marsh and A. Dobson (eds), *Anglo-American Relations: Contemporary Perspectives* (London: Routledge/Routledge Advances in International Relations and Global Politics Series, 2012); P.H.J. Davies, *Intelligence and Government in Britain and the United States: A Comparative Perspective* (Praeger Security International, 2012 [2vols]); M.S. Goodman, „Evolution of a Relationship – The Foundations of Anglo-American Intelligence Sharing”, *CIA Studies in Intelligence*, 59, 2 (2015; UNCLASSIFIED). Pentru dezbaterile aspectelor dincolo de „tema intelligence-ului și securității Anglo-Americane” a se vedea R.J. Aldrich și J. Kasuku, „Escaping from American intelligence: culture, ethnocentrism and the Anglosphere”, *International Affairs*, 88, 5 (September 2012), and P.H.J. Davies and K.C. Gustafson (eds), *Intelligence Elsewhere: Spies and Espionage Outside the Anglosphere* (Washington, DC: Georgetown University Press, 2013); Z. Shiraz, „Drugs and Dirty Wars: intelligence cooperation in the global South”, *Third World Quarterly*, 34, 10 (2013).

²⁴ Svendsen, *The Professionalization of Intelligence Cooperation*, p. 3.

Mai mult decât atât, ținând cont de natura sa globală, procesul profesionalizării cooperării în intelligence poate fi caracterizat ca fiind divers și inegal²⁵. Ambele dimensiuni, structurale și culturale, sunt implicate în mod clar în cadrul procesului de „profesionalizare”, iar aceste dimensiuni pot fi observate empiric în timpul desfășurării acestui tip de cooperare atunci când se examinează contextul existent dincolo de activitatea de intelligence propriu-zisă²⁶.

Din nou, acest gen de cooperare este modelat de unele tendințe interesante, provocatoare de dezbatere. Acestea merită o analiză și o atenție sporită, de exemplu prin angajarea unor studii de caz mai specifice²⁷. Din punct de vedere fundamental, în condiții de echilibru și de „optimizate” (intelligence de securitate), legăturile de intelligence cuprind misiuni și operațiuni, relațiile de cooperare ce facilitează această legătură fiind un element cheie²⁸. Astfel, se impun câteva concluzii generale.

Concluzii: un viitor tot mai marcat de provocări?

Așa cum s-a demonstrat mai sus, diferite criterii pot fi utilizate cu privire la legătura de intelligence în actualele contexte, acestea fiind relevante pentru activitatea de intelligence și întreprinderile sale asociate, precum și pentru evaluarea ulterioară a acestora, în sens mai larg. Acele distincții analitice sunt utile pentru activitatea de management și guvernare, precum:

1. Care sunt diferențele dintre „informații” + „intelligence”;
2. tipul surselor de intelligence avute în vedere – SIGINT, HUMINT, OSINT etc.;

²⁵ *Ibid.*, pp. 3-4.

²⁶ *Ibid.*, p. 8.

²⁷ Pentru valoarea adoptării unei abordări de tip studiu de caz în acest domeniu, de exemplu pe marginea unor exemple istorice de intelligence liaison, a se vedea e.g., D. Munton și M. Matejova, „Spies without Borders? Western Intelligence Liaison, the Tehran Hostage Affair and Iran's Islamic Revolution”, *Intelligence and National Security*, 27, 5 (2012), pp. 739-760; R.E. Bock, „Anglo-Soviet Intelligence Cooperation, 1941-1945: Normative Insights from the Dyadic Democratic Peace Literature”, *Intelligence and National Security* (2014); a se vedea, de asemenea, E.J. Haire, „A Debased Currency? Using Memoir Material in the Study of Anglo-French Intelligence Liaison”, *Intelligence and National Security*, 29, 5 (2014), pp. 758-777; A.D.M. Svendsen, „Painting rather than photography: Exploring spy fiction as a legitimate source concerning UK-US intelligence co-operation”, *Journal of Transatlantic Studies*, 7, 1 (March 2009), pp. 1-22.

²⁸ A.D.M. Svendsen, *Understanding the Globalization of Intelligence*, esp. p. 110.

3. diferitele forme pe care informația le poate avea – „brută” sau „finită” și intelligence „prelucrat”, „dintr-o singură sursă” sau „din mai multe surse”, analiză sau evaluare (UK) și estimare (SUA) („ce înseamnă?”) produs ?;

4. (a) scop: pentru ce este necesară – „strategie” și „politici” sau în scopuri „tactice” și „operaționale”? + (B) Relevanța: Astfel, este informație viabilă din punct de vedere operațional, folositoare și de calitate sau este mai degrabă verificată și filtrată în scopul de a proteja mai bine surse și metode, în scopuri strategice și de luare a deciziilor ?;

5. cum este posibil accesul la informații, distribuirea sau schimbul - este *ad-hoc* (realizat pe baza principiului de bază „trebuie să știe”) sau este, mai degrabă, instituționalizat, este formal sau informal ?;

6. atunci când accesul de informații, distribuirea sau schimbul care are loc - de exemplu, a priori (înainte de evenimente, într-o încercare de a le predevansa și preveni) sau post facto (în cadrul investigațiilor post eveniment);

7. acolo unde se realizează accesul la intelligence, schimbul sau partajarea de informații – de exemplu – la nivelul central într-o organizație, pe teren în cazul „comenzilor operaționale”, și este locația echipată cu „facilități informaționale compartimentalizate de mare sensibilitate” (FICs), dacă astfel de distincții se impun (de exemplu, în contextul NATO).

Detalii specifice dobândesc importanță sporită, la fel cum foarte multe provocări există în ceea ce privește legătura în intelligence la nivel internațional²⁹.

Ansamblul revelațiilor realizate de către Edward Snowden – prin scurgerea unei mari cantități de materiale secrete care au fost făcute publice în iunie 2013 – arată că multe dintre relațiile de cooperare în intelligence la nivel internațional necesită cel puțin o reevaluare. Acest lucru este, de asemenea necesar alături de o re-echilibrare a acțiunii de cooperare, anticipate de altfel pentru viitor.³⁰

Indiferent dacă relațiile de cooperare fac sau nu obiectul unei ajustări la nivelul detaliilor pe care acestea le presupun, calibrarea și configurarea lor încă întâmpină obstacole care încetinesc optimizarea constructivă a interacțiunilor având un astfel de scop. Această situație există chiar și în condițiile în care vorbim despre legătura („*liaison*”) de intelligence la nivel

²⁹ A se vedea pe larg Svendsen, *Intelligence Cooperation and the War on Terror*, pp. 41-42.

³⁰ A se vedea comentariile din A.D.M. Svendsen, „Buffeted not Busted: The UKUSA „Five Eyes” after Snowden, *e-ir.info* (8 January 2014) - via: < <http://www.e-ir.info/2014/01/08/buffed-not-busted-the-ukusa-five-eyes-after-snowden/> > (accessed: March 2015); see also discussion in A.D.M. Svendsen, „Smart Law” for Intelligence!, *Tech and Law Center*, Milan, Italy (June 2015) – via: <<http://www.techandlaw.net/papers/smart-law-for-intelligence-adam-d-m-svendsen.html>> (accessed: August 2015).

internațional ca fiind un fenomen care servește practicienilor anagajați în politicile de apărare și securitate (inclusiv cei cu atribuții în aplicarea legii) și le facilitează acestora îndeplinirea obiectivelor strategice și a misiunilor stabilite. În mod ideal, cooperarea se realizează cu succes în medii puternic globalizate în care actorii lucrează și sunt implicați. Încă odată, este necesară coordonarea minților și a eforturilor.

Referințe bibliografice:

1. Aldrich, Richard J. (2012). *Intelligence*, ch.16 in P.D. Williams (ed.), *Security Studies: An Introduction* (London: Routledge, [2ed.]).
2. Aldrich, Richard J. (2001). *The Hidden Hand: Britain, America and Cold War Secret Intelligence* (London: John Murray).
3. Aldrich, Richard J. (2009). Global Intelligence Co-operation versus Accountability: New Facets to an Old Problem', in „Intelligence and National Security”, 24, 1 (February 2009).
4. Aldrich, Richard J. (2009). *Beyond the Vigilant State: Globalisation and Intelligence*, in „Review of International Studies”, 35, 4 (October).
5. Aldrich, Richard J. (2011). „A Profoundly Disruptive Force”: The CIA, *Historiography and the Perils of Globalization*, in „Intelligence and National Security”, 26, 2 and 3.
6. Aldrich, Richard J. and Kasuku, J. (2012). *Escaping from American intelligence: culture, ethnocentrism and the Anglosphere*, in „International Affairs”, 88, 5 (September).
7. Aydinli, E. and Tuzuner, M. (2011). *Quantifying intelligence cooperation: The United States International Intelligence Behavior (USIIB) dataset*, in „Journal of Peace Research”, 48, 5 (September).
8. Curtis, W.R. (2013). *A „Special Relationship”: Bridging the NATO Intelligence Gap*, in MA Thesis (Monterey, CA: US Naval Postgraduate School – NPS, June).
9. Davies, Philip H.J. (2012) *Intelligence and Government in Britain and the United States: A Comparative Perspective*, (Praeger Security International, [2vols]).
10. Davies, P.H.J. and K.C. Gustafson (eds). (2013). *Intelligence Elsewhere: Spies and Espionage Outside the Anglosphere*, (Washington, DC: Georgetown University Press).
11. Goodman, Michael S. (2015). *Evolution of a Relationship—The Foundations of Anglo-American Intelligence Sharing*, in „CIA Studies in Intelligence”, 59, 2 (UNCLASSIFIED).
12. Johnson, Loch K. (ed.). (2010). *The Oxford Handbook of National Security Intelligence* (Oxford: Oxford University Press).
13. Jones, E., A. Menon and S. Weatherill (eds). (2012). *The Oxford Handbook of the European Union*, Oxford: Oxford University Press.
14. McGruddy, Janine. (2013). *Multilateral Intelligence Collaboration and International Oversight*, in „Journal of Strategic Security”, 6, 3.

15. Munton, D. and Fredj, K. (2013). *Sharing Secrets: A Game Theoretic Analysis of International Intelligence Cooperation*, in „International Journal of Intelligence and CounterIntelligence”, 26, 4.
16. Seagle, Adriana N. (2015). *Intelligence Sharing Practices Within NATO: An English School Perspective*, in „International Journal of Intelligence and CounterIntelligence”, 28, 3.
17. Shiraz, Zakia. (2013). *Drugs and Dirty Wars: intelligence cooperation in the global South*, in „Third World Quarterly”, 34, 10.
18. Svendsen, Adam D.M. (2012). *Understanding the Globalization of Intelligence*, Hampshire, UK, Palgrave Macmillan.
19. Svendsen, Adam D.M. (2013). *On „a continuum with expansion”? Intelligence co-operation in Europe in the early Twenty-first Century*, ch.8 in C. Kaunert and S. Leonard (eds), *European Security, Terrorism, and Intelligence: Tackling New Security Challenges in Europe* (Basingstoke: Palgrave Macmillan/Palgrave Studies in European Union Politics Series).
20. Svendsen, Adam D.M. (2011). *NATO, Libya operations and intelligence co-operation – a step forward?*, in „Baltic Security & Defence Review”, 13, 2 (December).
21. Svendsen, Adam D.M. (2014). *Sharpening SOF tools, their strategic use and direction: Optimising the command of special operations amid wider contemporary defence transformation and military cuts*, in „Defence Studies”, 14, 3.
22. Svendsen, Adam D.M. (2011). *On „a continuum with expansion”? Intelligence cooperation in Europe in the early twenty-first century*, in „Journal of Contemporary European Research” (JCER), 7, 4 (December).
23. Svendsen, Adam D.M. (2012). *„Strained” relations? Evaluating contemporary Anglo-American intelligence and security co-operation*, ch.8 in S. Marsh and A. Dobson (eds), *Anglo-American Relations: Contemporary Perspectives* (London: Routledge/Routledge Advances in International Relations and Global Politics Series).
24. Svendsen, Adam D.M. (2014). *Buffeted not Busted: The UKUSA “Five Eyes” after Snowden*, *e-ir.info* (8 January), <http://www.e-ir.info/2014/01/08/buffed-not-busted-the-ukusa-five-eyes-after-snowden/>, accessed: March 2015.
25. Svendsen, Adam D.M. (2015). *„Smart Law” for Intelligence!*, *Tech and Law Center*, Milan, Italy (June), <http://www.techandlaw.net/papers/smart-law-for-intelligence-adam-d-m-svendsen.html>, accessed: August 2015.
26. Svendsen, Adam D.M. (2009). *Intelligence Cooperation and the War on Terror: Anglo-American Security Relations after 9/11*, (Studies in Intelligence) 1st Edition, Routledge, (November 23).